

การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครและภาพรวม โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๐

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีศักยภาพสูงและมีปัจจัยพื้นฐานหลักสำคัญเพียงพอที่จะส่งผลทำให้สามารถขยายตัวและนำไปสู่การยกระดับในด้านการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของประเทศให้เจริญก้าวหน้าและพร้อมกลายเป็น “มหานครศูนย์กลางของอาเซียน” ทั้งนี้ จากการรอบริบทด้านสภาพแวดล้อมองค์ประกอบรวมถึงที่มีความได้เปรียบในเชิงภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรมและประเพณีอันมีเอกลักษณ์แล้ว โดยนัยมิติทางด้านประเด็นโครงสร้างของภาคเศรษฐกิจก็เช่นกัน จะพบว่า เศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครมีความสำคัญสูงในกลุ่มภูมิภาคอาเซียนและมีความเชื่อมโยงกับทิศทางในเวทีเศรษฐกิจโลก ซึ่งเมื่อวิเคราะห์จากข้อมูลสถิติการขยายตัวทางเศรษฐกิจแล้ว จะเห็นว่าเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครมีความสำคัญต่อภาคเศรษฐกิจของไทยอย่างมากโดยคำนวณและวัดจากมูลค่าทางด้านผลผลิตตามยอดสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) และจากข้อมูลสถิติ GPP ของกรุงเทพมหานครประจำปี ๒๕๖๐ ที่มีมูลค่าเท่ากับ ๓๖๑๒๓๖๓ ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๓๕.๒๙ เมื่อเทียบกับขนาดของเศรษฐกิจทั้งประเทศซึ่งมียอดสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) เท่ากับ ๑๐,๒๓๗,๐๒๑ ล้านบาท ฉะนั้น ในด้านการวิเคราะห์บริบทภาวะเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครภาพรวม รวมถึงการจำแนกศึกษารายละเอียดของโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครในแต่ละสาขาซึ่งจะมีส่วนสำคัญต่อการกำหนดทิศทางด้านการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของเมือง อีกทั้งยังหน่วยงานยังสามารถนำข้อมูลสถิติดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในด้านการวางแผนเพื่อดำเนินนโยบายต่าง ๆ ให้เกิดความสอดคล้อง ประกอบกับเพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการวิจัยยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเศรษฐกิจขององค์กรให้เกิดการขยายตัวอย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง และโดยที่ปี ๒๕๖๐ เศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครปี ๒๕๖๐ ซึ่งวิเคราะห์แล้ว พบว่ามีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ ๓.๙๙ ต่อปี โดยมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ ๔.๑๕ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัจจัยเชิงบวก ซึ่งสามารถประคองระดับทางเศรษฐกิจและส่งผลสนับสนุนให้มีการรักษาสถิติของเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในภาพรวมประเทศได้ค่อนข้างดี ดังนั้น กรอบภาพรวมของปี ๒๕๖๐ ภาคเศรษฐกิจจึงยังคงระดับอัตราการเจริญเติบโตต่อเนื่องอยู่ในเกณฑ์ดี ประกอบกับเศรษฐกิจของประเทศในปีนี้มีข้อมูลสถิติเพื่อยืนยันปัจจัยสนับสนุนให้เกิดแนวโน้มการฟื้นตัวด้านการใช้จ่ายภาคครัวเรือนอยู่ในเกณฑ์สูง ประกอบกับเป็นแรงผลักดันขับเคลื่อนให้ภาคเศรษฐกิจ นั้น ได้รับการส่งเสริมกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวที่เร่งขึ้น นอกจากนี้ ยังพบว่าในด้านการลงทุนรอบปีดังกล่าวยังคงระดับอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งได้รับอานิสงค์จากปัจจัยในการส่งออกสินค้าและการบริการ ตลอดจนในภาคส่วนของบริการการท่องเที่ยวและธุรกิจโรงแรม โดยสรุปจึงพบว่าแนวโน้มในปี ๒๕๖๐ ภาวะภาพรวมทางเศรษฐกิจของประเทศและเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครนั้น ได้มีสัญญาณในการฟื้นตัวขึ้นอย่างชัดเจน ต่อไป

โครงสร้างเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๐

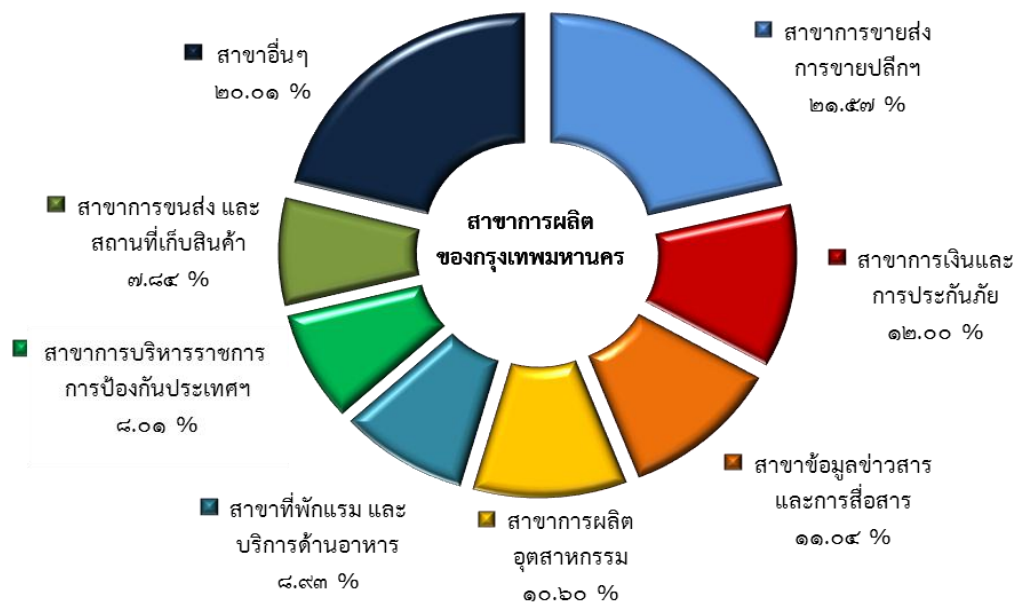
จากการคาดการณ์แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจของไทยซึ่งอ้างอิงที่มาจากแหล่งข้อมูลของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จะพบว่าในปี ๒๕๖๐ ภาวะเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศทั้งปีมีอัตราการขยายตัวอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๓.๐ - ๔.๐ โดยจากผลการศึกษาสถิติข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) ของกรุงเทพมหานคร จะเห็นได้ว่าภาคเศรษฐกิจหลักของกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มในการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ ๓.๙๙ ต่อปี แต่สถิติดังกล่าวมีอัตราการลดลงโดยเปรียบเทียบกับปีก่อนที่ขยายตัวประมาณร้อยละ ๔.๑๕ ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศที่อยู่ในเกณฑ์ดี ประกอบกับมีปัจจัยเศรษฐกิจเกื้อหนุนอื่น ๆ ที่ช่วยกระตุ้นและสนับสนุนด้านอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มเติม อาทิ ในภาคการลงทุนของรัฐ และภาคการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มการฟื้นตัวขึ้นอย่างชัดเจน เป็นต้น

ในการนี้เมื่อพิจารณาจากบริบทสาขาเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร จะพบว่า สาขาการผลิตหลักของภาคเศรษฐกิจกรุงเทพมหานคร นั้น มีอัตราการเติบโตที่เพิ่มสูงขึ้นในทุกสาขาโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ ๔.๑๙ เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยสาขาการผลิตที่มีมูลค่าสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายจังหวัด (GPP) สูงที่สำคัญ ได้แก่ สาขาการขนส่ง การขายปลีกฯ , สาขาการเงินและการประกันภัย , สาขาอุตสาหกรรม , สาขาข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร , สาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร , สาขาบริหารราชการฯ , สาขาการขนส่ง และการคมนาคม และโดยที่สาขาการผลิตหลักทั้งหมดดังกล่าวซึ่งมีสัดส่วนการผลิตรวมคิดเป็นมูลค่าเท่ากับร้อยละ ๗๙.๙๙ ของโครงสร้างภาคเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครในภาพรวม

วิเคราะห์ภาพรวมโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๐

แผนภาพที่ ๑ : โครงสร้างเศรษฐกิจกรุงเทพมหานคร

โครงสร้างสาขาเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ปี ๒๕๖๐

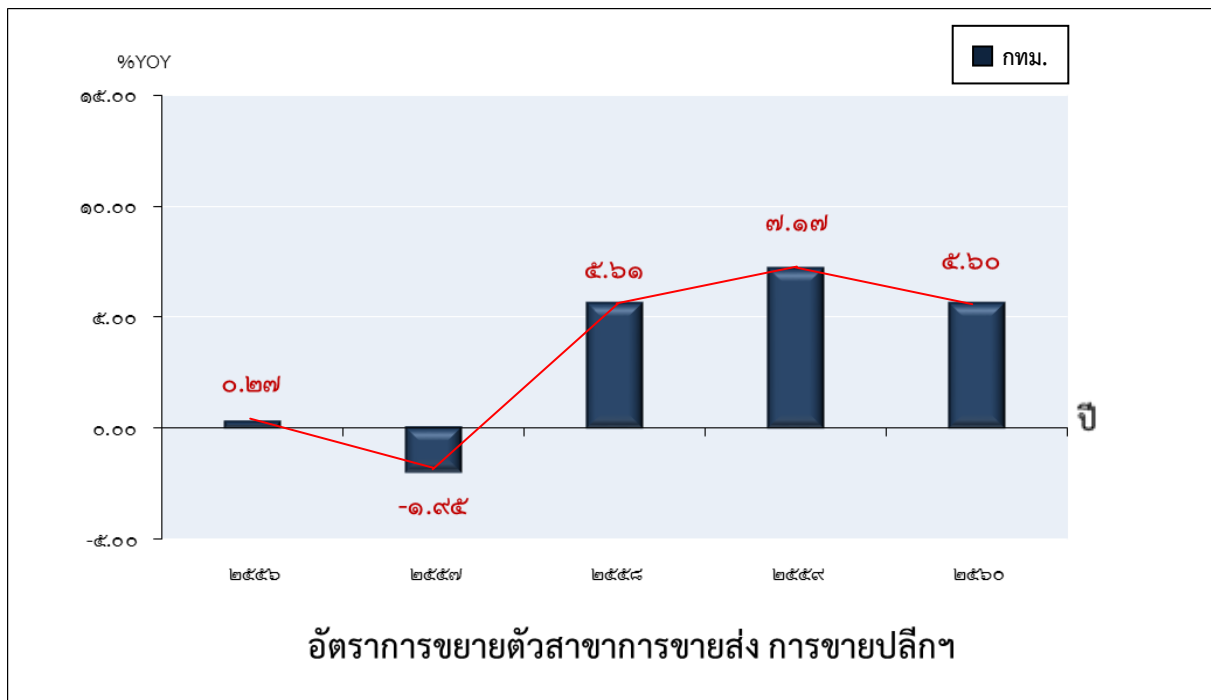

สำหรับการศึกษาเพื่อวิเคราะห์สถิติภาพรวมข้อมูลโครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร จะพบว่าในปี ๒๕๖๐ ระดับเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครมีมูลค่าสูงโดยกระจายอยู่ใน ๗ สาขาหลัก คือ สาขาการขนส่ง การขายปลีกฯ , สาขาการเงินและการประกันภัย , สาขาข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร , สาขาการผลิตอุตสาหกรรม , สาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ ๒๑.๕๗ , ๑๒.๐๐ , ๑๑.๐๔ , ๑๐.๖๐ และ ๘.๙๓ ตามลำดับ นอกจากนี้ภาคการผลิตที่มีผลต่อระดับเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ยังกระจายมูลค่าอยู่ในกลุ่มสาขาอื่น ๆ อีก อาทิ สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๑ สาขาการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า เท่ากับร้อยละ ๗.๘๔ และสาขาอื่น ๆ ประมาณร้อยละ ๒๐.๐๑ ดังปรากฏยอดสถิติ และรายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑ ข้างต้น ทั้งนี้ จากสถิติมูลค่าสัดส่วน GPP ในสาขาการผลิตต่าง ๆ ดังกล่าว จึงเป็นส่วนสำคัญที่จักได้นำข้อมูลมาประกอบในการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ถึงรายละเอียดโครงสร้างเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครเพื่อป้องกันความสับสนของกิจกรรมภาคการผลิตที่สำคัญใน ๗ สาขาหลัก ซึ่งมีระดับอัตราการขยายตัวโดยมีมูลค่า GPP สูงสุดตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตหลักตามโครงสร้างเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๐

๑. สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน

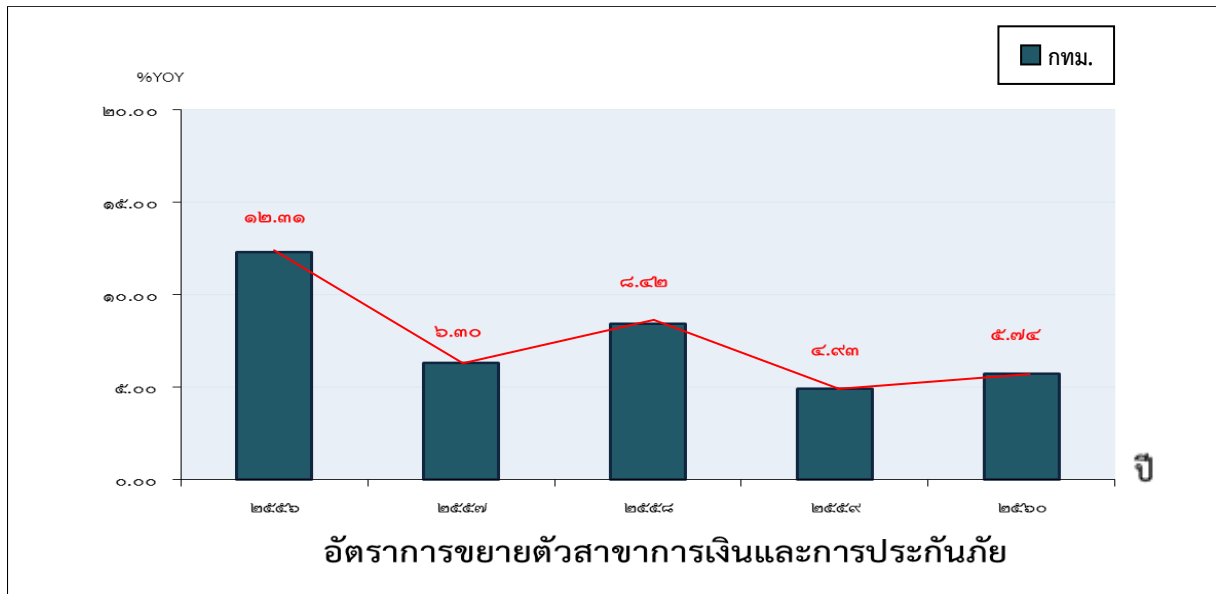
แผนภาพที่ ๒ : อัตราการขยายตัวในสาขาการขนส่ง และการขายปลีกฯ

จากการวิเคราะห์ด้านภาพรวมของโครงสร้างทางเศรษฐกิจกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๐ จะพบว่า ภาคการผลิตในสาขาการขนส่งและการขายปลีกฯ ถือเป็นสาขาการผลิตหลักของกรุงเทพมหานคร ที่มีมูลค่าของสัดส่วนทางเศรษฐกิจตามโครงสร้างภาพรวมเศรษฐกิจกรุงเทพมหานครสูงที่สุด โดยมีมูลค่าเท่ากับ ๗๗๙,๐๙๖ ล้านบาท ทั้งนี้ ซึ่งมีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ ๕.๖๐ เมื่อเทียบกับบรอบปี ๒๕๕๙ ที่ผ่านมาที่ขยายตัวร้อยละ ๗.๑๗ ในการนี้จากการวิเคราะห์สถิติของยอดสัดส่วนภาคการผลิตดังกล่าว เป็นผลสืบเนื่องมาจากกิจกรรมการซื้อขายยานยนต์และจักรยานยนต์ที่มีแนวโน้มขยายตัวสูงตามอุปสงค์ ความต้องการใช้ภายในประเทศ และในด้านการขนส่งขายปลีกที่ยังคงขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า อันเป็นผลมาจากด้านการจับจ่ายใช้สอยของคนในประเทศ ตลอดจนรวมถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศที่เพิ่มขึ้น ดังปรากฏตามข้อมูลรายละเอียดยอดมูลค่าสถิติอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตข้างต้นในแผนภาพที่ ๒

๒. สาขาการเงินและการประกันภัย

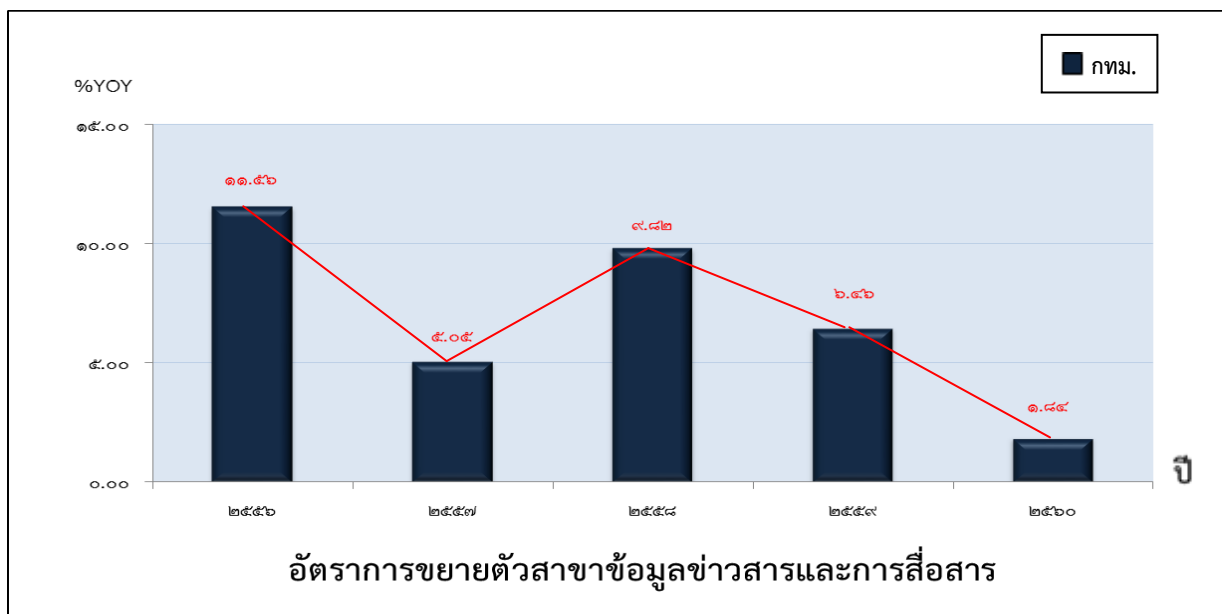
แผนภาพที่ ๓ : อัตราการขยายตัวในสาขาการเงินและการประกันภัย

จากการวิเคราะห์ด้านภาพรวมของโครงสร้างทางเศรษฐกิจกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๐ ซึ่งจะพบว่าในปี ๒๕๖๐ มีมูลค่า ๔๓๓,๕๔๗ ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๗๔ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาที่ขยายตัวร้อยละ ๔.๙๓ โดยธนาคารพาณิชย์และสถาบันรับฝากเงินอื่นที่มีการให้บริการทางการเงิน ขยายตัวตามปริมาณสินเชื่อธุรกิจและเงินฝาก ขณะที่สินเชื่อภาคครัวเรือนประเภทสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ ขยายตัวตามภาวะเศรษฐกิจที่ฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการที่ขยายตัวได้ อย่างไรก็ตามการบริการด้านธุรกิจการประกันชีวิตและประกันวินาศภัยชะลอตัว เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ดังปรากฏรายละเอียดตามยอดมูลค่าสถิติอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตในแผนภาพที่ ๓ ข้างต้น

๓. สาขาข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร

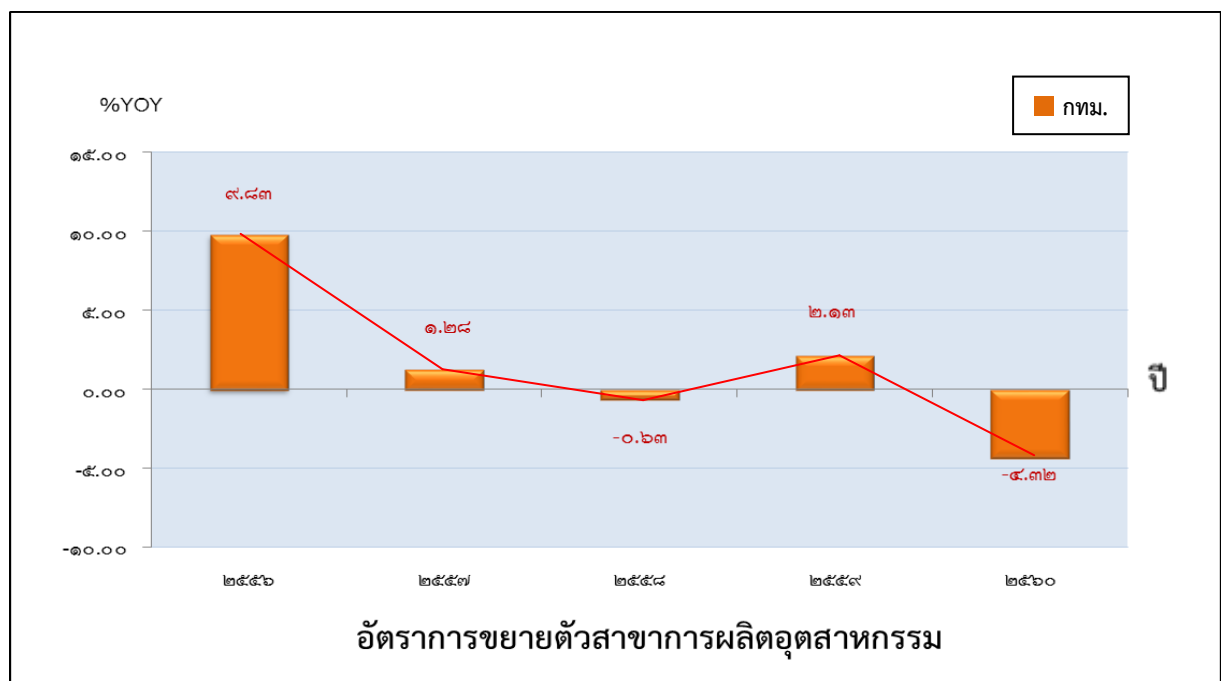
แผนภาพที่ ๔ : อัตราการขยายตัวในสาขาข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร

จากการวิเคราะห์ด้านภาพรวมของโครงสร้างทางเศรษฐกิจกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๐ ซึ่งจะพบว่า ในปี ๒๕๖๐ มีมูลค่า ๓๙๘,๘๑๑ ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงร้อยละ ๑.๘๔ ต่อปี จากปีก่อนที่ร้อยละ ๖.๔๖ ต่อปี เป็นผลมาจากกิจกรรมโทรคมนาคมขยายตัวร้อยละ ๒.๐ จากที่ขยายตัวร้อยละ ๒.๓ ในปีก่อนหน้านี้ และกิจกรรมการจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์และการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ที่ขยายตัวร้อยละ ๖.๒ จากร้อยละ ๔.๙ ในปีก่อนหน้านี้ ตามการขยายตัวของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร ในขณะที่การจัดพิมพ์จำหน่ายหรือเผยแพร่ ลดลงร้อยละ ๗.๙ และกิจกรรมการผลิตภาพยนตร์ วิทยุทัศน์และรายการโทรทัศน์การบันทึกเสียงขยายตัวร้อยละ ๑.๓ ดังปรากฏรายละเอียดตามยอดมูลค่าสถิติอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตใน (แผนภาพที่ ๔) ข้างต้น

๔. สาขาอุตสาหกรรม

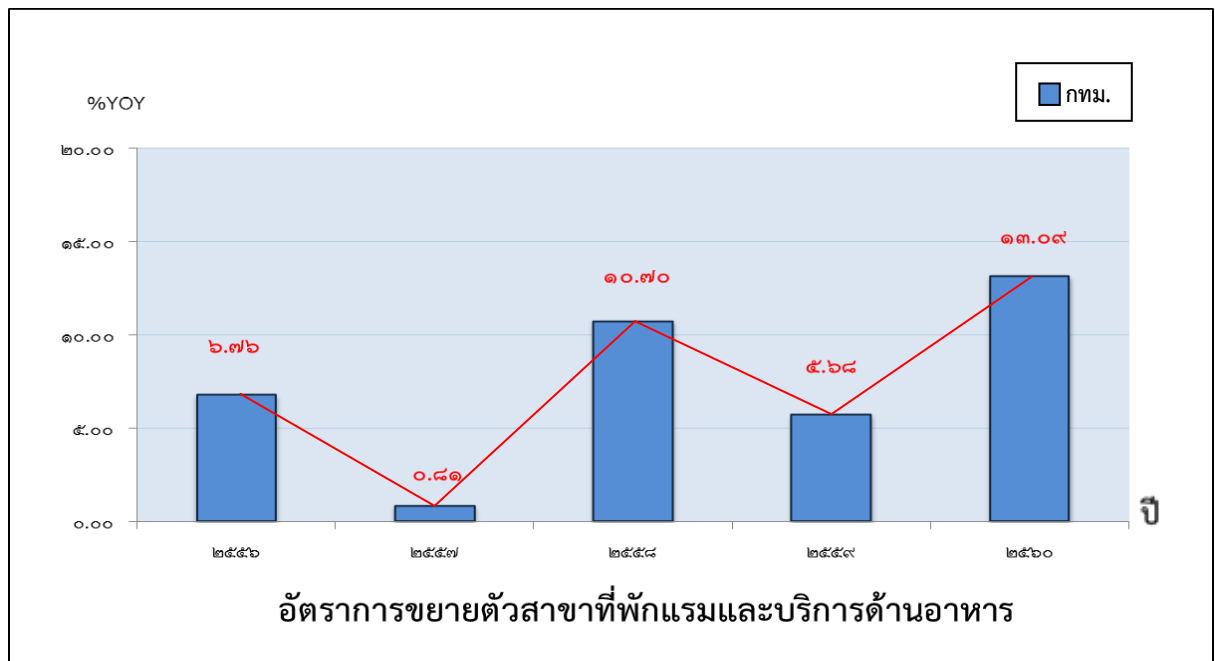
แผนภาพที่ ๕ : อัตราการขยายตัวในสาขาอุตสาหกรรม

จากการวิเคราะห์ด้านภาพรวมของโครงสร้างทางเศรษฐกิจกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๐ ซึ่งจะพบว่า ในปี ๒๕๖๐ มีมูลค่า ๓๘๓,๐๕๖ ล้านบาท ขยายตัวลดลงที่ร้อยละ -๔.๓๒ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาที่ขยายตัวร้อยละ ๒.๑๓ ปัจจัยสำคัญมาจากอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก เช่น เคมีและเคมีภัณฑ์ ยางและผลิตภัณฑ์พลาสติก และอุปกรณ์ขยายตัวดี ประกอบกับการผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศในหลายหมวดอุตสาหกรรมยังขยายตัวได้ดี ดังปรากฏรายละเอียดตามยอดมูลค่าสถิติอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตใน (แผนภาพที่ ๕) ข้างต้น

๕. สาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร

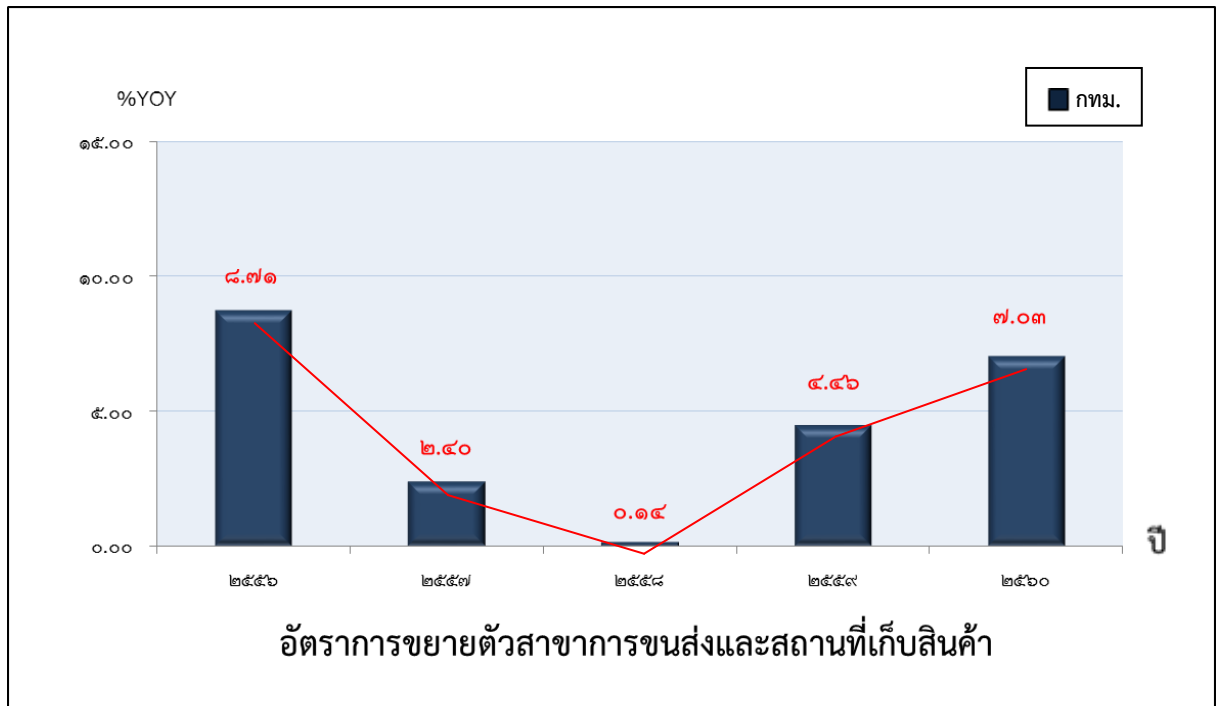
แผนภาพที่ ๖ : อัตราการขยายตัวในสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร

จากการวิเคราะห์ด้านภาพรวมของโครงสร้างทางเศรษฐกิจกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๐ ซึ่งจะพบว่า ในปี ๒๕๖๐ มีมูลค่า ๓๒๒,๖๕๕ ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ในอัตราที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓.๐๙ จากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ ๕.๘๘ ปัจจัยหลักมาจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๙.๔ จากร้อยละ ๘.๗ ในปี ๒๕๕๙ โดยนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ขยายตัวร้อยละ ๑๐.๔ เพิ่มขึ้นจากนักท่องเที่ยวจีนที่มีแนวโน้มดีขึ้น รวมทั้งนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียใต้ โอเชียเนีย และแอฟริกา ยังคงขยายได้ดี ในขณะที่หมวดบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ขยายตัวร้อยละ ๑๑.๖ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๙ ที่ขยายตัวร้อยละ ๙.๙ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการกระตุ้นการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในโครงการ “๑๒ เมืองต้องห้ามพลาด...พลัส” โครงการปั่น Slow life ไปตามรอยพระบาท ๑๒ เมืองต้องห้ามพลาด และโครงการ E-TO GO CARAVAN ทำให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มขึ้น

๖. สาขาสาขาการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า

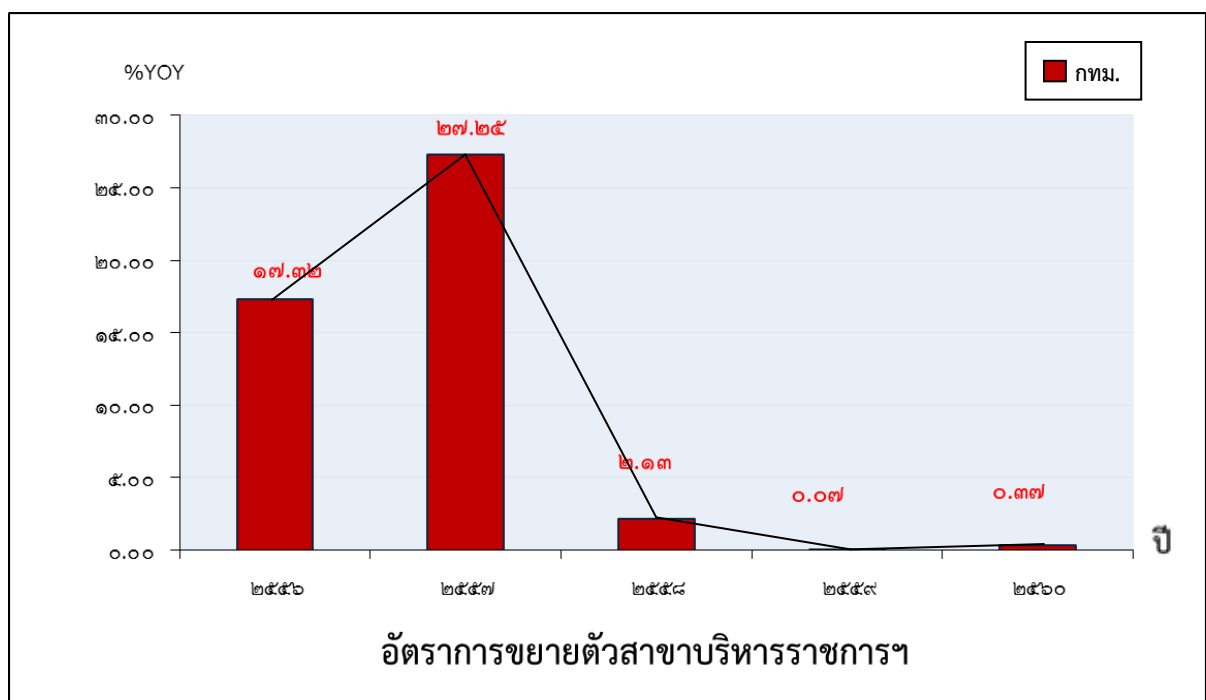
แผนภาพที่ ๗ : อัตราการขยายตัวในสาขาการขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า

จากการวิเคราะห์ด้านภาพรวมของโครงสร้างทางเศรษฐกิจกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๐ ซึ่งจะพบว่าในปี ๒๕๖๐ มีมูลค่า ๒๘๓,๒๑๘ ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ ๗.๐๓ ต่อปี จากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ ๔.๔๖ ต่อปี เนื่องจากการขนส่งผู้โดยสารขยายตัว ทั้งทางบกและทางอากาศตามจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและชาวไทยที่เดินทางในประเทศ ประกอบกับการขนส่งสินค้า ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ขยายตัวตามปริมาณการผลิตสินค้าที่ขยายตัว ส่วนการไปรษณีย์และการส่งเอกสารขยายตัวร้อยละ ๑๘.๕ เติบโตขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ ๔.๔ ในปีก่อนหน้านี้ สอดคล้องกับรายได้ของผู้ประกอบการที่เพิ่มขึ้น ดังปรากฏรายละเอียดตามยอดมูลค่าสถิติอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตใน (แผนภาพที่ ๗) ข้างต้น

๗. สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ

แผนภาพที่ ๘ : อัตราการขยายตัวในสาขาการบริหารราชการ

จากการวิเคราะห์ด้านภาพรวมของโครงสร้างทางเศรษฐกิจกรุงเทพมหานคร ประจำปี ๒๕๖๐ ซึ่งจะพบว่าในปี ๒๕๖๐ มีมูลค่า ๒๘๙,๕๑๒ ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ ๐.๓๗ เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ที่ขยายตัวร้อยละ ๐.๐๗ ต่อปี เป็นผลมาจากการเน้นการส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก ภาคเกษตรกรรมและความอยู่ดีกินดีของประชาชนผู้มีรายได้น้อย ดังปรากฏรายละเอียดตามยอดมูลค่าสถิติอัตราการขยายตัวของสาขาการผลิตใน (แผนภาพที่ ๗) ข้างต้น

ที่มา : นายภาณุพงศ์ จันทะประเทศ หัวหน้ากลุ่มงานนโยบายเศรษฐกิจและการเงิน
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักการคลัง กรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ : ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำรายงานบทวิเคราะห์โครงสร้างทางเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครปี ๒๕๖๐
คำนวณมาจากอ้างอิงรายงานสถิติผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดแบบปริมาณลูกโซ่ ฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๐
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) (www.nesdb.go.th)